

TRUMPA ATMINTINĖ, KAIP ATSKIRTI NELEGALIAS GYVŪNŲ DAUGYKLAS NUO LEGALIŲ VEISLYNŲ

Išmokti atpažinti nelegalius gyvūnų daugintojus ir jokiū būdu nepirkti iš jų augintinio – tai vieni efektyviausių veikslių, kuriais kiekvienas iš mūsų galime užkirsti kelią nelegalioms daugykloms ir jose patiriamoms gyvūnų kančioms. Toliau išvardyti pagrindiniai požymiai, kurie padės atskirti nelegalias daugyklas nuo savo veiklą oficialiai vykdančių veislynų.

AR ŽINAI, KAD...

Nelegaliai gyvūnų veisimo veikla užsiimantys asmenys vadinami daugintojais ar nelegaliais daugintojais, o vietos, kuriose tai vyksta – daugyklomis ar nelegaliomis daugyklomis?

NELEGALI DAUGYKLA

NĖRA. Apie daugyklą ir daugintoją informacijos nėra nei internete (žiniasklaidoje, Facebook'e, el. svetainėse), nei spausdintuose leidiniuose. Viešai neprieinami daugyklos ar dauginimo veikla užsiimančio asmens duomenys: daugyklos pavadinimas, daugintojo vardas ir pavardė, adresas, kurio vykdoma veikla. Informacijos nėra, nes veikla vykdoma nelegaliai ir ja užsiimantieji slepiasi nuo teisėsaugos ir kitų atsakingų asmenų, galinčių apie nelegalią veiklą informuoti policiją ar kitas institucijas.

01

INFORMACIJA APIE VYKDOMĄ VEIKLĄ

YRA. Informaciją lengvai rasite internete: bus nurodytas veislyno pavadinimas, adresas ir telefonas, veisėjo vardas ir pavardė. Legaliai veikiančių veislynų el. svetainėse ar Facebook'o paskyroje rasite išsamią informaciją apie veislyno istoriją (nuo pirmos kalės ar katės) bei auginamus gyvūnus: jų veislės, titulus ir net konkrečius vardus, taip pat visą informaciją (su datomis) apie vadą – nuo pirmosios iki planuojamos netolimoje ateityje. Informaciją rasite lengvai, mat legaliai veikiančios veislynai moka mokesčius, dažniausiai – rūpinasi gyvūnais ir juos deramai prižiūri, tad neturi priežasčių slėptis. Kiekvienas geras legaliai veikiančios veislės yra suinteresuotas viešumu kaip jo vykdomos veiklos reklama.

LEGALUS VEISLYNAS

NELEGALI DAUGYKLA

NĖRA. Kadangi veikla vykdoma nelegaliai, duomenų ir informacijos šaltinių apie ją nėra.

02

OFICIALUS VEIKLA LIUDIJANTYS DUOMENYS, SALTINIAI

YRA. Gyvūnų veisėjai savo veiklą registruoja Valstybinėje maisto ir veterinarijos tarnyboje (VMVT), todėl gauna veiklos registravimo patvirtinimą ir veisėjo registracijos numerį. VMVT svetainėje skelbiamas visų legaliai savo veiklą vykdančių veisėjų [sąrašas](#). Šunų veislynai savo veiklą registruoja [Lietuvos kinologų draugijoje](#) (LKD), kačių veisėjai – [Lietuvos gyvūnų augintojų centre](#) (LGAC), Lietuvos felinologų draugijoje „[Bubaste](#)“, tarptautinėje felinologų asociacijoje „[Alpha Catum](#)“. Kačių veisėjus registruojančių organizacijų yra ir daugiau.

LEGALUS VEISLYNAS

NELEGALI DAUGYKLA

NĖRA. Dažniausiai nėra galimybės patekti į tikrąją gyvūnų dauginimo vietą. Su pirkėju susitinkama kur nuošaliau, pvz., automobilių stovėjimo aikštelėje. Kai kurie daugintojai specialiai šiuo tikslu išsinuomoja butus ar susitikimą suorganizuoja pas draugus. Taip yra, nes nelegalūs daugintojai slepia savo nusikalstamos veiklos vietą. Taip pat nelegaliai veikiančios daugintojai nenori pirkėjams – gyvūnų mylėtojams – rodyti galimai baisių sąlygų, kuriose gyvūnai yra laikomi.

03

FIZINIS VEISLYNO PRIEINAMUMAS

YRA. Veislyno adresą rasite internete ar sužinosite paskambinę telefonu. Bus lengva susitarti dėl susitikimo pačiame veislyne.

LEGALUS VEISLYNAS

NELEGALI DAUGYKLA

NĖRA. Tokia galimybė – reta, mat nelegaliai veikiančios daugintojas nepakvies jūsų į daugyklą, o į susitikimo vietą atsinešdamas daugiau gyvūnų jau rizikuotų būti sučiuptas su nusikalstamos veiklos įrodymais. Kartais pardavėjai į susitikimą atsiveda suaugusį šunį – neva perkamo gyvūno motiną ar tėvą.

04

GALIMYBĖ PAMATYTI VISĄ VADĄ, MOTINĄ

YRA. Kadangi yra galimybė nuvykti į veislyną, ten pamatysite visą vadą ir tėvus (mažiausiai – motiną), taip pat gyvūno gyvenamąją aplinką. Tėvas gali būti auginamas kituose namuose ar net užsienyje, taip pat apvaisinimui galėjo būti panaudota užšaldyta gyvūno sperma. Visgi abu gyvūno tėvai bei svarbiausia informacija apie juos yra nurodomi kilmės dokumentuose.

LEGALUS VEISLYNAS

NELEGALI DAUGYKLA

NĖRA. Dokumentų nėra. Galimos jų klastotės. Pasitaiko atvejų, kai vietoje oficialaus kilmės dokumento bandoma įbrukti veterinaro išduotą gyvūno augintinio pasą su informacija apie skiepus. Kartais pasitelkiamas argumentas, neva dokumentų nėra, nes gyvūnas – „brokuotas“. Tačiau tai netiesa, nes ir „brokuotas“ gyvūnas gauna veislę liudijantį dokumentą. Kilmės dokumentas nėra brangus, jis kainuoja 10-20 Eur, tad argumentas, kad būtų dėl „popieriaus“ nebuvimo gyvūnas kainuoja keliais šimtais mažiau, taip pat yra melas. Kartais dokumentų nebuvimui pateisinti pasitelkiami tokie argumentai, kokių joks atsakingas veisėjas šiukštu nepanaudotų: „draugai labai norėjo tokio šuniuko, kaip mūsų...“, „turėjom patelę ir patinėį, tai taip ir atsitiko...“, arba – „suleidom dėl sveikatos“...

05

GYVŪNO AUGINTINIO KILMĖS DOKUMENTAI

YRA. Mūsų šalyje šuns kilmę patvirtinantį dokumentą išduoda vienintelė organizacija – [Lietuvos kinologų draugija](#). Veislinis katinas ar katė turės vienos iš pasauliulyje pripažintų kačių asociacijų išduotą kilmės dokumentus su unikaliu numeriu. Kilmės dokumente būna nurodyta gyvūno veislė. Jei gyvūnas neatitinka savo veislės išorinių ar būdo požymių, jis taip pat gauna dokumentą su veislės patvirtinimu, tačiau jame aiškiai išvardijama kas konkrečiai neatitinka konkrečios veislės bruožų bei pridedami tokie priedašai kaip: skirtas auginti namuose, ne parodoms, ne veisimui.

LEGALUS VEISLYNAS

NELEGALI DAUGYKLA

NĖRA. Tokios galimybės nėra.

06

GALIMYBĖ PATIKRINTI KILMĘ INTERNETE

YRA. Jei šuo veislinis, jis bus įtrauktas į e. sistemą [e.kinologija.lt](#) – teikiama įvesti gyvūno vardą ir patikrinti. *Informacija dėl kačių šiuo metu yra tikslinama.*

LEGALUS VEISLYNAS

NELEGALI DAUGYKLA

NĖRA. Kadangi nelegalus daugintojas-pardavėjas savo veiklos nėra legalizavęs, jis negali sudaryti juridinę galią turinčios pirkimo-pardavimo sutarties. Taip pat negali išrašyti sąskaitos-faktūros.

07

PIRKIMO-PARDAVIMO SUTARTIS

YRA. Sudaroma oficiali pirkimo-pardavimo sutartis, atsiskaitant išrašoma sąskaita-faktūra. Jei už gyvūną mokama bankiniu pavedimu, mokėjimas automatiškai užfiksuojamas bankinėse sistemose; jei atsiskaitoma grynaisiais, išrašomas pinigų paėmimo orderis. Sudaryti sutartį, rodančią ir veislyno legalumą, ir apibrėžiančią abiejų pusių įsipareigojimus bei atsakomybes, itin svarbu.

LEGALUS VEISLYNAS

NELEGALI DAUGYKLA

NĖRA. Nelegaliai perkamas gyvūnas poodinės mikroschemos neturės, nes ji leidžia susieti gyvūną su pardavėju – mikroschemoje yra ne tik gyvūno, bet ir jį idėti pasirūpinusio (t. y. veisėjo ar šeimininko) duomenys.

08

POODINĖ MIKROSHEMA

YRA. Veisėjai ženklina gyvūnus poodinėmis mikroschemomis privaloma tvarka. Pagal VMVT gyvūnų augintinių ženklinimo ir registravimo [taisykles](#), perduodant kates, šunis ar šėškus, taip pat šių gyvūnų jauniklius kitam savininkui, gyvūnai turi būti paženklinami mikroschema ir užregistruoti [Gyvūnų augintinių registro duomenų bazėje](#). Patikrinti mikroschemos numerį galima [čia](#).

LEGALUS VEISLYNAS

NELEGALI DAUGYKLA

ŽYMIAI MAŽESNĖ NEI RINKOS KAINA. Gerokai mažesnė gyvūnų kaina nei žinomuose, savo veiklą viešinančiuose veislynuose taip pat turėtų padidinti pirkėjo budrumą. Rekomenduojama teirautis, dėl ko toks kainos skirtumas, klausti, ar bus kilmės dokumentai, ar atsiskaitant bus išrašyta sąskaita-faktūra. Nelegaliai rinkoje veikiančios daugintojai neturės kilmės dokumentų, nepateiks sąskaitos-faktūros. Mažesnę kainą lemia ir didesnis nei normalu pridautų gyvūnų kiekis, mat nelegalios daugyklos neleidžia motinoms išsėtis ir kergia jas nuolat. Taip daugintojai ima konkuruoti su legaliais veisėjais kiekybe, bet jokiū būdu – ne kokybe ar gyvūnų gerove.

09

GYVŪNO KAINA

ATTINKA RINKOS KAINAS. Legaliai veikiančių veislynų kainos taip pat gali kiek skirtis, visgi svyravimai bus ne esminiai. Labiau skirtis gali tų jauniklių kainos, kurių tėvai laikomi pavyzdiniais veislės atstovais, yra čempionatų laimėtojai ir visa tai užfiksuota dokumentuose. Veislynai moka mokesčius valstybei, gyvūnai yra prižiūrimi veterinarų, skiepijami, maitinami visaverčiomis édalu, jei norima aukščiau kotiruojamo patino, kainuoja ir pats katės ar kalės apvaisinimo procesas, tad oficialiai veikiančių gyvūnų veisėjų parduodamų gyvūnų kainos visuomet bus didesnės nei asmenų, kurie veisia gyvūnus nelegaliai, nemoka mokesčių, neprižiūri savo gyvūnų, jų negydo.

LEGALUS VEISLYNAS

NELEGALI DAUGYKLA

PRASTA, GYVŪNAI ATRODO MENKI, SILPNI. Kadangi nelegaliose daugyklose kalės kergiamos per dažnai ir nespėja tarp vadų atsigausti, taip pat neatsižvelgiama į jų amžių, nesužiūrima tinkamo kryžminimo, jaunikliai būna maži, silpni, ligoti, pasitaiko, kad ir išsigimę. Dažnai ir plika akimi matyti, jog parduodamas gyvūnas tam yra per jaunas, tačiau pirkėjai spaudžiami paimti jį kuo greičiau, nes neva jau atjunkytas nuo motinos. Gali būti ir išoriškai pastebimų gyvūnelio nepriežiūros požymių: nešvarus ar pažeistas kailis, oda, pėdos, blogas kvapas.

10

GYVŪNO BŪKLĖ

GERA, GYVŪNAS ŪGTELĖJĘS, GYVYBINGAS. Naujiems šeiminkams gyvūnai perleidžiami ne jaunesni nei 8 savaičių (tiek šunys, tiek katės), jau galintys išgyventi be mamos. Iš pažiūros jie atrodo tvirti, aktyvūs ir žaismingi, švarūs, blizgančiu sveiku kailiu, oda.

LEGALUS VEISLYNAS

NELEGALI DAUGYKLA

SKUBA, NESIDOMI JUMIS. Susitiksime kur nors lauke ar kitoje neutralioje teritorijoje, galimai išnuomotame bute. Pardavėjas skubės kuo greičiau iškeisti gyvūną į pinigus. Jis nesidomės nei jumis, nei gyvūno ateitimi apskritai.

11

PARDAVĖJO ELGESYS

TURI DAUG INFORMACIJOS APIE GYVŪNUS. Veisėjas mielai pasikvies jus į veislyną, aprodys visą vadą, galės daug papasakoti apie veislę ir konkrečius gyvūnus. Atsakingas veisėjas domėsisi ir jumis bei būsimomis gyvūno laikymo sąlygomis. Priklausomai nuo aplinkybių, nuo pirmo skambučio iki gyvūno įsigijimo gali praėti ir kelios savaitės ar mėnesiai.

LEGALUS VEISLYNAS

NELEGALI DAUGYKLA

NĖRA. Greičiausiai, jau įsigiję gyvūną, antrą kartą pardavėjui nebeprisiskambinsite.

12

BENDRAVIMO TĖSTINUMAS

YRA. Turėsite rūpestingus konsultantus visiems gyvenimo atvejams.

LEGALUS VEISLYNAS